

Lagere drempel maar onzekerder resultaat

No win no fee bij letselschade

De regering wil nu bij wijze van experiment *no win no fee* alsnog toelaten op letselschadegebied. Volgens John Beer moet het dan wel heel anders worden geregeld dan in Engeland. En voor de cliënt is het financiële resultaat sowieso onzeker.

J.M. Beer

advocaat te Amsterdam
en voorzitter specialisatievereniging ASP

De Staatssecretaris van Justitie heeft tijdens het Jaarcongres van de Nederlandse Orde van Advocaten op 28 september 2007 aangekondigd dat ook voor letselschadezaken een experiment met de declaratiemethode *no win no fee* (NWNF) zal worden bevorderd. Eerder was gezegd dat letselschade van een dergelijk experiment zou worden uitgezonderd, maar de woorden van de staatssecretaris zijn nu duidelijk en gaan in een heel andere richting. Hiermee breekt een nieuwe fase aan in de discussie over resultaatafhankelijke beloning binnen de advocatuur nadat het experiment *no cure no pay* (NCNP) voor letselschadezaken, waartoe in 2004 door de Orde was besloten, door de toenmalige minister werd verboden. De staatssecretaris gaat ervan uit dat bij NWNF de tijdsbesteding van de advocaat achteraf door de tuchtrechter kan worden getoetst en dat daarmee 'uitwassen zoals bij *no cure no pay* kunnen worden voorkomen'. Een en ander ligt in het verlengde van wat is te lezen in het rapport van de Commissie Advocatuur (april 2006). Daarin wordt namelijk met verwijzing naar de Engelse situatie gepleit voor de tijdelijke invoering van een NWNF-systeem. Voor de Commissie was het belangrijk dat NWNF een op uurbasis gebaseerde vergoedingssysteem kent; NCNP werd als percentage-deal afgewezen.

Anders dan in Engeland

Het is van belang iets langer stil te staan bij wat NWNF nu eigenlijk is en wat het voor de rechtshulp in Nederland kan betekenen. In het rapport van de Commissie Advocatuur wordt in dit opzicht geen volledig beeld geboden. NWNF is in Engeland het systeem waarbij de cliënt: bij verlies van de zaak de advocaat geen honorarium verschuldigd is, en bij winst... evenmin.

Dat laatste is natuurlijk opmerkelijk, maar is een gevolg van het feit dat de winnende partij in Engeland recht heeft op volledige vergoeding van advocaatkosten. Dat wil zeggen: uren maal tarief, voor werkzaamheden in en buiten rechte. In Nederland werkt dat principieel anders. De aansprakelijke partij is gehouden tot vergoeding van de kosten buiten rechte (art. 6:96 BW) en de verliezende partij is voor wat de proceskosten betreft slechts het op basis van het liquidatietarief vastgestelde bedrag verschuldigd. Dit laatste bedrag heeft geen relatie met de omvang van de werkelijk gemaakte kosten. In Nederland zou NWNF betekenen dat de cliënt bij winst de procedurele rechtsbijstand (onder aftrek van het beperkte bedrag van de proceskostenveroordeling) zelf zou moeten betalen. De eerste conclusie is dat NWNF in Nederland niet kan werken zoals het in Engeland werkt.

Voor cliënt onduidelijk

In Engeland mag de advocaat bij NWNF in geval van winst een tariefopslag van maximaal 100% toepassen. Zoals hiervoor aangegeven, is het dus niet de cliënt maar de verliezende tegenpartij die met de succesfee wordt geconfronteerd. De discussie of sprake is van een zodanig succes dat een tariefopslag gerechtvaardigd is, wordt daar dus niet met de eigen cliënt maar met de wederpartij gevoerd. De berichten uit Engeland over dat soort discussies stemmen niet vrolijk.

Een rekenvoorbeeld, waarbij het in de huidige situatie gaat om de volgende uitgangspunten:

- Een bij vonnis toegewezen schadevergoeding (exclusief advocaatkosten) ten bedrage van € 50.000.
- Eveneens toegewezen een vergoeding voor buitengerechtelijke kosten van € 10.000.
- Kostenveroordeling (liquidatietarief) van € 5.000.
- Verschuldigde kosten van processuele rechtsbijstand ten bedrage van € 20.000.

De cliënt ontvangt nu (€ 50.000 + € 10.000 + € 5.000 =) € 65.000, waar-

van (€ 10.000 + € 20.000 =) € 30.000 aan buitengerechtigde en processuele kosten verschuldigd is.

Bij een NWNF-deal is de advocaat gerechtigd tot een tariefopslag. Die werkt door in de kosten zowel binnen als buiten rechte. Aangenomen mag worden dat de aansprakelijke partij deze verhoogde kosten buiten rechte op basis van art. 6:96 BW in veel gevallen zal moeten vergoeden, maar de cliënt heeft daarover vooraf geen absolute zekerheid. Er bestaat namelijk een relevant verschil tussen enerzijds procedurele en anderzijds buitengerechtigde advocaatkosten. Op grond van art. 6:96 BW heeft een slachtoffer recht op vergoeding van de buitengerechtigde advocaatkosten. Dat zal ook gelden in een NWNF-situatie. In een NWNF-situatie zullen deze kosten bij succes achteraf berekend kunnen worden op basis van een uurtarief inclusief succesverhoging. Ik ga er van uit dat het slachtoffer op basis van art. 6:96 BW dan ook recht heeft op vergoeding van deze (door tariefopslag) verhoogde advocaatkosten. De aansprakelijke partij kan zich daartegen echter verweren door te stellen dat de advocaatkosten door het NWNF-systeem onredelijk zijn verhoogd of dat een tariefopslag überhaupt misplaatst is, omdat het hier slechts een gering succes betrof.

Door deze discussie kan het zo eindigen dat de cliënt wel aan de advocaat het verhoogde tarief verschuldigd is zonder dat hiervoor volledige vergoeding van de aansprakelijke partij wordt ontvangen of toegewezen.

De buitengerechtigde kosten zou je onmiddellijk kunnen vorderen onder de voorwaarde dat de hoofdvordering wordt toegewezen. Het blijft natuurlijk de vraag wat de tariefopslag in een bepaalde zaak zou moeten zijn. Misschien krijgen we wel staffels waardoor de hoogte van de opslag afhankelijk wordt van de uitkomst van de hoofdvordering. Dit laatste maakt het weer moeilijker de kostenvordering op voorhand te concretiseren.

Als de tariefopslag niet in het kader van de veroordeling tot betaling van buitengerechtigde kosten wordt toegewezen maar deze wel op grond van de afspraken met de eigen advocaat moet worden betaald, zou de cliënt in het rekenvoorbeeld bij NWNF ook € 65.000 ontvangen terwijl (bij 100% opslag) € 60.000 aan de advocaat verschuldigd zou zijn. Voor de cliënt resteert dan slechts € 5.000. Ter herinnering: in geval van NCNP zou de cliënt in het rekenvoorbeeld het tevoren overeengekomen percentage (bijvoorbeeld 25%) van € 65.000 aan de advocaat verschuldigd zijn. Bij een percentagedeal weet de cliënt dat hij

of zij altijd een vast percentage van de opbrengst zal krijgen. Dat is bij NWNF voor de cliënt onduidelijk.

Zonder vergoeding

Een belangrijk praktisch punt in letselschadezaken blijft de financiering van niet-juridische deskundigheid. Het door de Orde eerder voorgestelde experiment had niet slechts tot doel om rechtsbijstand op basis van NCNP op een strikt gereguleerde, en achteraf toetsbare wijze te laten plaatsvinden teneinde uitwassen te voorkomen, maar met name ook om een oplossing te bieden voor de problemen die slachtoffers hebben om kosten van deskundigen te financieren. Afgewacht zal moeten worden of een NWNF-afspraken voor de advocaat voldoende ruimte biedt om dergelijke investeringen te doen.

Het is zeer de vraag of NWNF in de Nederlandse situatie de broodnodige bijdrage kan leveren aan de toegang tot het recht. Ofschoon het natuurlijk wel de financiële drempel tot de rechtshulp kan verlagen, zullen cliënten op voorhand beduidend minder zekerheid hebben over hetgeen zij bij winst daadwerkelijk zullen ontvangen. Ze kunnen zelfs bij langer durende en kostbare procedures zonder vergoeding eindigen.

(advertenties)

“Rechtshulp zoals rechtshulp bedoeld is”

Senior jurist Peter Schulting in zijn persoonlijke video op juristbijdas.nl

DAS rechtsbijstand
AMSTERDAM ARNHEM 'S-HERTOGENBOSCH RIJSWIJK

